

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDIC (ATALANISTA)



Any 5.—Núm. 196.—Diumenge 15 de Maig de 1904

LO QUE VOLEM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya s' tallin en última instancia ls pleits y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsose presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Que ho sápigam

Tots los fochs artificials... oficials, tot lo bé de Déu d'uniformes, llustrina, cartró, etc., etc., no han variat ni per un moment, la corrent catalanista. La nostra santa causa permaneix inalterable, més ferma que may, y l'impuls seu irresistible de vida vigorosa, s'estén serenament introduintse dintre de l'ànima dels catalans y prenentne plena possessió.

Som, donchs, lo mateix que eram, marxem abressats a nostra estimada bandera, y anem augmentant en número, en entusiasme y en convenciment. Com sempre, y potser més que may, tenim lo convenciment de que és lo regionalisme, és l'autonomia, l'única salvació d'Espanya.

Devant d'això que és del domini de tothom ¿com se pot explicar aquesta diferencia de criteris, respecte a catalanisme, que surten arreu pels periòdichs de Madrid? ¿Quin fet, quina preocupació ha mogut a la premsa castellana a ocupar-se de nosaltres en altre lloc que'l despreciable a que nos tenia acostumats? O potser, mellor dit, ¿a què's deu que'l criteri, que la reflexió, hagin ocupat lo lloch que fins ara omplia únicament un tan gran odi de fera, més ridícul que altra cosa?

Mentres *El Globo* fa un estudi molt acceptable del catalanisme, presentant-lo en una forma que segurament causarà l'estupefacció dels seus lectors y augmentarà la boja rabia ab que'ns distingeixen, lo *Diario Universal* nos acusa fins de culpables o causants de la colocació de bombas y demana l'extermini del catalanisme.

Haventhi provas de la no interrompuda marxa progressiva del nostre ideal, fins provas numéricas, persistint, cegament, moguts per son desitj, en assegurar que eram morts, completament morts, y en ocasió en que aparentment, pera'ls que no coneixen l'amplíssim esperit de nostre moviment, semblava haverhi un fraccionament, desesperats, com si estessim devant d'una gran catàstrofe, d'una terrible epidemia, diuen frenèticament que Maura'ns ha resuscitat... ¡Déu los ampari!

¿Fins quan ha de durar tan ridícula ceguera, a quèix improductiu despreci, aquesta actitud de superioritat que no existeix en cap concepte ni desde qualsevol punt de vista que se miri?

Sápigam d'una vegada per sempre, que som homes equilibrats y reflexius los catalanistas, que ab històrics y periòdichs atachs de patriotisme... del seu, no'ns han de convencer, que si volen parlar ab nosaltres, han de venir al món de la realitat, allí ahont nosaltres vivim, y entenguin que donem per olvidat lo mal que ab sas calumnias nos han volgut fer, principalment perquè ab això han treballat pera' nosaltres, y que si són bons minyons fins los hi ensenyarem las màgiques creencias nostras y podrán veure que lo que ells anomenavan destrucció d'Espanya és precisament lo que l'ha de salvar, això és, que som nosaltres los que fem patria, donchs fem pau, treball, amor, progrés, educació.

La catalanisació d'Espanya

Anys endarrera, cada vegada que'l desenvolupament de l'ànima nacional de Catalunya s'afirmava ab algun acte ressonant, la gent de l'altra banda de l'Ebre, picada en lo seu llegendari orgull castellà, se redressava verinososa, girantse cap a nosaltres ab los punys closos, nos condemnava a la pena de l'españolització de Catalunya.

Lo mot és tant de mal mastegar, com aquell altre de l'europèizació inventat, sense conseqüències, per

l'inclit Costa; però eran bon xich més de mal raure'ls expedients de la gent castellana pera fer efectiva la nostra españolització: lleys civils espanyolas pera matar las lleys civils catalanas; lleys penals espanyolas pera impedir lo despartament de l'esperit català; lleys administrativas espanyolas pera contradir l'ús de la llengua catalana y ferla morir en los llavis y en la memoria dels fills de Catalunya; invasió de la nostra terra per nuvoladas d'empleats castellans, pera que, usant y abusant de las sevas funcions y sense respecte a las lleys de l'hospitalitat, asseguressin l'introducció gradual y'l predomini definitiu dels elements nacionals de l'Espanya dels castellans, las sevas lleys, lo seu idioma, las sevas costums, los seus vicis...; interdicció de la propaganda catalanista, ab suspensió dels seus periòdichs, privació de las sevas societats y empresonament dels seus homes...

Tots los medis més tirànichs dintre d'un Estat que vol ser una democràcia ab un Rey al cap, s'han anat posant en pràctica pera lograr que Catalunya's rebaixés al nivell de una *Mancha* tota plana, tata tranquila, sense una ombra de res, y... seca y erma y uniformement miserable.

Mes, Catalunya, terriblement refractaria a las temptacions d'aquest pervenir a que la civilisació castellana volia conduir-la, ha respost a n'aquests intents abominables creixent cada dia en la seva afició a preferir las miradas cap amunt, cap a Europa, y en l'amor a las reliquias del patrimoni nacional, fonts inestroncables de las energias y del seny que fins al present l'han deslliurada de baixar a confondre ab los pobres ja desauciats pels entesos en això de la perfectibilitat humana.

Devant d'aquests resultats, la gent castellana, disminuïda la seva confiança en l'ús del fuet y de las persecucions, volgué assajar altres medis d'españolització; y's posà a diplomàtica.

Teniam a Catalunya oberta y bé massa avivada la lluita del capital y'l treball; y aquella gent, ab un maquiavelisme de lo més *hidalgo*, vé y's posa a ventar lo foch dels apassionaments dels nostres obrers. No més los demanava una cosa, que si guessein espanyols contra'l catalanisme creixent de la classe patronal.

Ensibornà aixís a aquestas massas obreras, enviá emissaris que dirigissin l'operació, encengué una guerra lletja y dolorosa... y esperá que'ls perjudicats y adolorits correrian a refugiarse a las plantas del poder castellà que regeix a Espanya, fent solenne abjuració del pecat catalanista, ab formal promesa de no tornarhi may més.

La nostra classe patronal, devant de l'indigna manganella, s'apartà més encara d'aquesta mena de gent, se refermà en sa resistencia a l'españolització, y s'aferrà més fort que may a l'únich ideal salvador de la dignitat y del pervindre de nostra terra. Va ser molt més catalanista.

Y'ls emissaris que havian d'españolitzar als nostres obrers... De primer, realment, las nostras massas obreras, afalagadas y protegidas en sos apassionaments per aquella tàctica de la gent castellana, picaren l'am. Se digueren enemics del catalanisme y renovadors dels lligams de Catalunya ab Espanya. Però, després, no sé que deu haver passat, que fins los mateixos emissaris forasters aquí yinguts pera l'españolització de Catalunya, han acabat havent de sostenir lo seu prestigi y regnat sobre las massas obreras cantant los goigs de la lliberació de Catalunya, reconeixent y proclamant la justícia de las reclamacions del catalanisme.

En p ch temps, la gent castellana ha vist lo fracàs de totas las sevas tentativas d'españolització de la nostra terra.

Conjuntament ab aquest fracàs, la

gent castellana ha hagut de veure com lo progrés cap a civilisació, casi nul de l'Ebre en avall y sense oferir esperansas, s'anava vigrisant y encaminant en la nostra Catalunya, fins al punt de formar en lo mapa d'Espanya l'únich tros que'ls geògrafs de la civilisació marcan ab la tinta dels països europeus. Y aixís, l'Espanya dels castellans, fracassada en sos intents d'españolitzar a Catalunya y, ara de fresch, caiguda també del seu somni d'hidalgo tronat de refer lo seu patrimoni ab lo compliment, que un dia o altre pensava realisar, de la gran misió espanyola en aquell Marroch que inglesos y francesos se acaban d'adjudicar, ha passat d'un extrem a l'altre, com hi passan tots los tocats d'atavisme fatalista; y ha mudat l'antiga divisa de l'orgull castellà per una altra més escayenta a la seva hidalgua arruïnada.

Ara, per comptes de pretendre la españolització de Catalunya, se dirigeix a aquesta melosament y li demana l'obsequi de catalanisar a Espanya.

La fórmula ha fet fortuna, y ara, de l'Ebre en avall, d'allà d'ahont han vingut sempre a Catalunya las escumetas y'ls dicteris, ne va arribant un chor de veus proclamant com a remey salvador de tot l'Estat la catalanisació d'Espanya.

A nosaltres, que al perseguir primera y principalment lo bé de Catalunya, nostra patria, no oblidem pas lo de l'Estat ab qui estem enllassada, la nova cansó'ns plauria més que la antiga. Sempre hem dit que las agresions de paraula y de fet que d'allà nos venian, eran l'única real y eficaz fomentació del perill separatista, y l'obstacle més grós pera que Espanya y Catalunya poguessin tractar serenament de l'establiment de la justícia en las sevas relacions.

Però, si hem de donar una resposta al prech de catalanisar a Espanya, si hem d'exposar una apreciació sincera d'aquesta fórmula, nos cal dir als qui ara de bell-nou l'han inventada y la proclaman recepta de gran remey, que, efectivament, podrà serho, si'ns entenem bé respecte del seu sentit y de la manera d'aplicarla.

Per la nostra part estarem disposats a creure y cooperar en la catalanisació d'Espanya, mitjant que Espanya comensi per fer taula rasa dels expedients antichs y odiosos de espanyolisació, deixant a Catalunya en llibertat de ben catalanisar-se ella mateixa; trayentli del demant y del devant tots los entrebanchs y lligaduras que tenen impedidas y sense pòguere valer las forsas d'expansió del seu seny y voluntat. En una paraula, que l'Estat espanyol, que la gent castellana, que'n té abasagat lo Govern, s'avingui a reconeixer l'autonomia plena de Catalunya, y allavors lo geni d'aquesta terra; represent y acomodant als temps nous las gloriosas tradicions del seu geni polítich; podrà donar la mida de sa potencia; y allavors, efectivament, podrà ser arribada l'hora de la total redempció de Espanya, per l'exemple de Catalunya y per la natural forsa difusiva de la plenitut y riquesa del seu avansament.

Si la gent castellana no vol avenir-se a això, aixís mateix nosaltres ho intentarem, y ab més o menys dificultats, arribarem a assolirho; y exaltarem a nostra patria Catalunya conquerintli la riquesa, y ab la riquesa la cultura, y ab la cultura la llibertat. Y a Espanya potser l'haurèm salvada fins contra'l seu voler.

N. VERDAGUER CALLIS.
(De La Veu de Catalunya.)

Feina convenient

La majoria dels catalans, obrers de nostra terra quina divisa és guanyar lo pa ab la suor de son front,

desconeixen per complert la veritat y l'immaculada puresa de las doctrinas catalanistas.

Deixantse enlluernar per la falsa eloqüència d'aquells melancòlics sofistas rabiosos que s'enginyan per posar dubtes desconfortants en tota rahó, los retreuen de son dever, fent-loshi conquerir odis contra tot lo de sa casa, contra lo que un jorn llunyadà constituïa la més preuada glòria y la més rica vestimenta de la terra.

En pestilentas clavagueras, nomenadas redaccions, los falsos precursors de l'unitaria-república hi traman las més absurdas conspiracions contra'l catalanisme y tot lo que tendeix a formar lo germen del veritable progrés moral y material de nostre poble.

No contents de donar-loshi l'opi fatal de l'indiferentisme; de provocar las iras de nostres majors ab l'elecció de tot lo foraster, que de segur sos ossos ne tenen sentiment allà hont són, falsifican l'honrada estamena ab que'ns vestim, embrutint sos cors ab la més baixa y la més xorca de las passions políticas.

Predican la llibertat, l'igualtat y Fraternalitat bafantse d'aquest sant lema perquè creuen y realment és, que l'obrer català no ha nascut per l'esclavatge, ans bé per gaudir lo ditxós benestar en que'ns posaren nostres avis, quan de Catalunya'n feren la nació cap-devantera del món civilisat.

Y l'obrer escolta; lo pobre obrer, desprecabut, beu y se sacia en aquelles venenosas fonts dels periòdichs enemics de nostra terra, y espera en un esdevenidor que no pot ésser; ni li poden donar aquells ferotges y moderns Atilas en quins cors sols hi niuan sanch, disolució y ruina, esperant sempre sacudir l'honrós ropatge del treball.

¡¡Pobre obrer!!
Y com se deix portar per aquests falsos apòstols que ab plors de cocodrills, són sangoneras que'ls xupan fins l'última engruna del dever, fins l'últim resto d'amor patri!

Y com se redressarian y's capgirarian a ésser possible, nostres passats, si aixecantse de sas tombas examinessin l'estat d'aquell poble que deixaren tant floreixent; tornarian a morir de pena y d'enutj al veure'l tan abatut y postergat quan ab tan d'acert lo governavan per inspirarse sempre en los sans y fecóns principis que emanen de la justícia y de la veritat.

«*Nihil volitum quid præcognitum: no's pot estimar lo que no és ans conegut*»; y com que l'obrer no ho coneix, com desconeix la veritat de nostras predicas, no pot creure en ella: rebutja creure que tenim lleys propias, vida propia, literatura y arts propias, y s'inclina a creure ridiculesas extravagants, motejant de somnis las distincions del vici y de la virtut y tenintse per bestia y no per criatura divina.

Cal, donchs, que reflexionem una estona sisquera sobre lo que hem de fer nosaltres los qui de veras aimem y coneixem las nostras lleys y lo que volém per nostra casa, y ja que avuy tanta importancia té tot estudi polítich, servey se farà y grós donant a coneixer la manera d'ésser de las més famosas institucions que en altre temps hi hagué en la nostra patria.

Y aixís l'obrer confortat ab nostras rahóns acudirà amatent com dient-nos: «Tinch set; set de justícia, set de coneixer l'istoria de mos passats.» Y arrancantli'l vendatge que'ls de la llibertat ab postissos oripells li havian posat, li donarem una Historia de Catalunya, beurrá d'aquella font regeneradora y arribará a son cor lo clam de justícia, l'amor a la veritat; y adonantsen del jou ignominios que'l centralisme li havia posat y deixant per sempre aquestas passions políticas que enfangan a l'home y vers lo mal camí lo fan anar, redondantse que per las sevas venas hi co-

rra sanch catalana, exclamará de dins del fons de son cor:
¡¡Llibertat... per nostra patria!!

LLUIS ROVIRA GUINART.
Cambrils, Maig de 1904.

L'ensenyansa al Japó

Avuy que molta gent impresionada per las victorias dels japonesos, no sab ben bé a què atribuir las perquè no té noció de l'estat d'avens y de cultura d'aquell poble, convé recordar lo que deyam en nostre número del dia 6 de Mars prop-passat.

Deyam allavors:
«Si'l dinamòmetre de las virtuts cívicas ha d'apreciarse en alguna cosa, dit está que'l colós dels nostres temps, aquell contra qui Inglaterra no s'ha atrevit a lluitar, caurrá dominat per la superioritat intelectual dels japonesos.»

Y com las virtuts cívicas, principalment: s'aprenen a l'escola, creyem que és avuy oportú reproduir uns quants paragrafs del rescripte imperial donat al Japó l'any 1870, al crear-se lo Ministeri d'Instrucció pública. Diuen aixís:

«Desde'ls temps primitius que hi ha escolas establertes: malgrat això l'erro s'ha ensenyorit del poble que no se'n ha donat compte de l'importancia y de la necesitat de l'educació, falsament convengué de que aquesta ha d'ésser tan sols patrimoni de las classes enlayradas.»

«La ciencia és necessaria a tothom pera'l perfeccionament moral y material y pera'l mallorament de las condicions de la vida. L'ignorancia és la causa de totas las miserias que desolan la societat.»

«L'adquisició de la ciencia y la cultura del talent són indispensables a la vida. Per l'educació, los homes aprenen a descubrir las riquesas, a practicar las professions sabias, a exercir las funcions públicas, a ésser útils als seus semblants... En las classes enlayradas, lo carácter de l'educació antiga és defectuós. Ab l'excusa d'aprendre pel bé de l'Estat, se pert molt de temps sense utilitat escrivint poesias, composant máximas elegants, en lloch d'aprendre lo que ha de reportar grans beneficis als ciutadans y al governament del poble.»

«Cada vila o comunitat deu crear las escolas primarias públicas que sían necessarias pera rebre als nens d'edat escolar.»

«Es lo nostre desitj que d'ara endavant l'educació no sia privilegi de ningú, sino que's reparteixi d'aytal manera que no hi hagi un sol llogaret ab una familia ignorant, ni una sola familia ab un membre analfabet. Lo saber ja no será considerat com d'exclusiva propietat de las classes superiors, sino com herencia comuna de la que'n deuen rebre una part igual nobles y caballers, pagesos y artesans, homes y donas.»

«Las escolas primarias son establertes ab la fi de donar als nens una educació moral y patriòtica, pera ensenyarli'ls coneixements generals que'ls han d'ésser útils a la vida, y pera vetllar cuidadosament pel seu desenrotlló físich.»

«Per a l'educació moral deuen pendres com a base las indicacions del rescripte per a mida que s'obra a la llum la conciencia del nen, formarla en la virtut, fent-loshi coneixer los debers practichs de la moral universal.»

Lo programa de l'escola japonesa del grau ordinari es ben senzill: lo nen hi entra als sis anys y'n surt als catorze, aprenent en aquest temps l'Historia y Geografia del Japó, dibuix música y cant, los treballs manuals—pera la nena las labors—la gimnasia, la lectura y escriptura, las matemáticas elementals y càlculs, nocions de ciencias naturals físicas, químicas y d'agricultura—la nena



J. CABALLÉ Y GOYENECHÉ
TARRAGONA

Teléfono, 42

Teléfono, 42

RAMBLA DE S. JUAN Nº 48

Representació directa de las primeras casas
en Ornamentació, Orfebreria y Arts Decorativas religiosa
J. Caballé y Goyeneche

economia domèstica—donchs, com diu molt bé'l rescripte imperial, s'han d'ensenyar als nens aquells fets qual coneixement més los puga interessar y servir en la seva vida.

Si es té en compte que'ls japonesos no sols han consignat en los rescriptes las disposicions que hem copiat, sino que han sapigut portarlas a la pràctica, escampant ab lo seu esforç l'estructura y la cultura fins al punt de que, com deyam en l'article a que'ns hem referit al consensament, la població escolar es absoluta, es a dir no hi ha un sol noy o noya que deixi de concorre a l'escola, se comprendrà fàcilment que en lo terror de la lluyta venci als qui no portan a la guerra altre patrimoni que un valor més llegendari que real y una obediencia cega als quefes als qui lo soldat rus, ignorant, supersticiós y mitj barbre o barbre del tot mira ab veneració religiosa.

Bonas qualitats eran las que acabem de nomenar pera'ls temps mitjvals. Avuy l'intel·ligència y'l talent han vengut a la forsa, y és quasi axiomàtic que'l poble intel·ligent es també'l poble més fort.

La salvatjada de la Diputació

En qüestions de Beneficència com més anem menos valèm. Se pot ben bé dir que aquí, a la nostra provincia, pel pobre no hi ha auxili de cap mena. Las lleys bonas o dolentas que en materia de beneficència l'Estat ha dictat no regeixen en aquest desgraciat país. Los nostres polítics no's preocupan gran cosa d'aquesta classe de serveys y aixís no és estrany que la nostra Diputació no tingui un hospital ahont recullir los malalts pobres, ni que hagi retirat las subvencions que donava als hospitals particulars o municipals, ni que tingui, en una paraula, en lo major abandonament aquest important ram de l'administració pública.

Y no exagerem al parlar aixís, puig, encara que no més poguessim citar l'incalificable fet de l'altre dia, n'hi hauria prou pera de mostrar que'ns assisteix la rahó.

L'acort de la Comissió provincial, expulsant de la Casa de Beneficència, a las vuit de la nit, a cinch innocents criatures, és d'aquells actes que no necessita comentari. No trobem paraules prou fortes pera reprovar aquest fet sense precedents. Encara que l'Ajuntament no contestés las comunicacions de l'esmentada Comissió, ni pagués las estadas d'aquells pobrets noyets, no era aquest motiu suficient per pendre una determinació com aquèlla, tant inhumana y cruel. Medis tenia la Diputació pera ferse valer los seus drets, sense recorre a un procediment més propi d'una terra salvatge que no d'un país que té tota una organització política, ab lleys, reglaments, reales órdenes, etc., y, sobre tot, ab autoritats que l'Estat paga pera amparar los drets y interessos de tothom.

Desde'l moment que l'Ajuntament va contestar a la Diputació que no volia pagar aquelles estancias perquè creya que corrian a càrrech del presupost provincial, quedava plantejada una qüestió de dret entre las esmentadas corporacions que havia d'ésser resolta dintre de las lleys y

ab los procediments que en las mateixas se senyalan, may de la manera que ho ha fet la Comissió provincial. Després d'aquella negativa insistir en lo que s'havia demanat era senzillament ignoscent pera no dir una altra cosa, y voler ara discutir aquella conducta ab aquesta insistencia y en lo silenci de l'Ajuntament, és ridícul. Ab semblants arguments no's convencerà ningú.

Lo verdaderament trist és que la Diputació hagi pogut abandonar aquelles criatures sense que ningú li hagi dit res. No comprenem la passivitat del senyor Governador a qui hauriam volgut veure pendre part en aquest assumpt, que tant d'aprop li pertany, com a superior geràrquic de l'administració provincial. Mes és lo cert, segons se'ns assegura, que la mentada autoritat no ha fet res pera evitar aquell acte y ha deixat que uns quants particulars cuidessin de las criatures que en tant mal hora han sigut expulsadas d'una casa ahont la caritat és lley de sa existencia.

Res més dirèm per avuy. Esperem que'ls erros comesos seran aviat correctgits per qui correspongui y que s'evitarà d'aquí endevant semblants fets que diuen molt poch a favor de la cultura de la gent forastera que vé a mangonejar aquesta provincia.

La mort d'Arnulf

Los amors sensuais de Roderich, lo darrer monarca gòt, abocaren a una gran part dels pobles cristians a un abim sens fondo, que exigí l'esforç titànich d'homes superiors inmortalisats per l'istoria, lo transkurs de centurias y rieradas de sanch vessadas en aras de la llibertat. Los fidels de Mafumet arribaren fins als murs de París amenassant al vell món ab una esclavitut afrentosa, mentres somreyan de goig a l'anar destruint a son pas com huracà sens frè la civilització simbolisada per la creu. Arribà un moment que l'Europa entera tremolà d'angoixa sospirant per la llibertat.

La Gotlandia, que més endevant devia ésser la Catalunya àrbitra del poder, sofrí la sort deis demés pobles del mitjorn d'Europa. Los vilatges, los castells, las iglesias, tot convertit en un munt de runas. Lo que ro arrasaren los alarbs per son odi a la rassa proscrita, ho destruiren los gotlants perquè llurs enemics no trobessin ni refugi en aquella terra regada ab llur sanch generosa. En lo Pirineu, en lo baluart de la Gotlandia, buscarem llur refugi y llur defensa's gotlants fins al jorn de la resurrecció de la rassa, fins que ab llur empenya poguessin empenyer avall, avall, cap al mitjorn, a la gent semita.

Un dia, en las afraus del Pirineu, vora el Montgrony y las covas de la vall de Ribas, allí ahont més tart devia l'escandalós caballer comte lo Arnau, purgar eternament sos pecats en infernal casseria, perseguits pels alarbs se reuniren uns quants centenars de proscrits. Havian elegit per capdill a n'en Xintila, un vell d'aspecte venerable, soleyat pel sol de las batallas, que allà en sa juvenesa visità la cort dels reys gòts tan corcada pels vicis que li havian fet preveurer lo final dels pobles de l'Iberia. Fu-

Ornamentació Sagrada

Ornaments confeccionats de totas clases y teixits d'or y plata pera Pontificas, Tornos, Palios, Casullas y demés ornaments pera Iglesia.

Orfebreria Religiosa

Servey complet pera Iglesias y oratoris.

Estatuaria Religiosa

Imatges de talla, en fusta, marbre, pedra y Cartró Fibra (ab privilegi), materia absolutament sòlida y que pot beneirse.—Construcció d'altars, Retaulas, Confessionaris, Púlpits, Reclinatoris, etc.

gitiu dels alarbs que saquejaren sas bisendas y cautivaren a la filla adorada de son cor, l'hermosa Guisla, se reuni en lo Montgrony ab sos companys d'infortun. Desde allavoras molts cops los enemics de la fè cercaren endebradas lo pas de las Cerdanyas pera portar lo terror a tota la Galia gòtica; al nom de Xintila tremolavan porugas las hosts dels califas. Per aquest motiu determinaren a tota costa aixafar y aniquilar ab lo pes de sos exercits als valents gotlants que com feras incansables y famolencas en llur desesperació'ls feyan de mur infranquejable a son pas pels colls pirinencs.

Era pel mes d'Agost que'ls gotlants fugitius reposavan embolicats ab pells de llop, al costat de llurs familias després de las fadigas de llargas jornadas, apretadas contra llur pit las armas esmoladas en cent combats. Per las alturas que dominan la vall, drets demunt del rocam, los guaitas esguardavan ab la mirada inquieta, vers a mitjorn y vers a sol ponent, pe'ls indrets ahont sempre havian aparescut las tempestas que assolaren la patria.

Xintila assegut un xich separat dels que reparavan llur cansanci, movia ab sos brassos la pesanta massa de combat com si amenassés a enemics invisibles. Vora séu, sostenint-li seguida conversa, un home jove, de cabell ros, de pura rassa gòtica, llensava a través de l'espai esguarts d'esfereidora venjansa. Era l'aimador de l'hermosa Guisla, lo brau Arnulf, lo capitá dels foners, lo qui jurá odi sagnant a las hosts morunas al se'li sacrificats los seus amors.

—Havem nascut en temps de proba—digué Arnulf.—La Gotlandia serà arrassada fins a sos fonaments; del poble got no'n quedarà ni llevor pera treure plantas gemadas en qualsevol part del món.

—No enfosqueixis ton semblant ab impresions poch falagueras, pobre Arnulf—respongué Xintila.—Los semitas no baterán jamay l'orgull de la rassa goda. Avuy passa la tempesta que com totas las tempestas del mitjorn portan tristas recordansas, però demà eixirà'l sol esplendent de nostras llibertats y la Gotlandia que serà'l poble més poderós de la terra, aixafarà'l poder semita y tota la llopada moruna dins del seu cau.

—Potser sí, Xintila, però l'home no és etern. Si fós etern com la soletat que'ns volta, com aquestas montanyas y valls, desfogariam nostre pit sorollat d'odis y venjansas, deixant aquestas terras de gòts xorcas de sanch semita. Mos sentiments ho són cristians, però en los moments de silenci, penso en los ultratges que havem rebut d'aquella rassa maleida, nostras familias assassinadas y l'hermosa Guisla seca de llágrimas y de gemeschs, arrossegantse y morint per demunt las catifas del palau del califa de Damasch....

Lo noble caballer Xintila replicá aixecat l'esguart al cel:

—Es cert que cap culpa tenim y las conseqüencias dels vicis dels cortesans de Toledo han caigut sobre nostres caps. Déu ha volgut posar a proba la nostra rassa y nosaltres morirèm resignadament de cara al nort, d'allí ahont vindrà'l llibertador d'aquesta terra.

Un crit d'alerta que repercutí per la vall, donat per los que estavan de guaitas, interrompé als dos capdills en llur conversa. Los que jeyan se aixecaren ab furias com los roures centenaris desafiant l'empenya de l'huracà. Las feixugas armas brillavan als raigs del sol del mitjdia y brunzian com si tinguessin fam de carnatge. Com una ruada que per res s'atura, s'acostava poch a poch ab desitjos d'esbossinar als que pretenian fer front a son poder, un poderós exercit serrahi; y'l sol, aquell sol tebi que havia fins aquell moment calentat lo somni dels guerrers gotlants, s'anava endolant tapat per un núvol negríssim que presagiava al cel una tempesta tan trista com la de la terra.

Los gotlants se guariren en un turó y als pochos moments los dos exercits venian a las mans. Arnulf ab los foners, de cara a l'abim llensava una pluja de pedras que botavan en los cossos enemics, esbossinant cranis y girant per altres indrets las fletxas contra ells dirigidas. Més enllà las donas tapant ab llurs pits a la quitxalla, dirigian al cel tendras miradas y oracions fervorosas, a llurs marits mots de coratge y a llurs enemics clams de venjansa. Eran un contra vint y la lluita impossible. Los alarbs anavan guanyant terror per més que sas filas s'anessin aclarint per la valentia dels gotlants que se batian com si llurs carns fossin pedra dura.

Los llamps esquiñant los núvols y zichzejant per la vall feyan més tenebrós lo combat que semblava ja una

lluita macabra. Lo tró retronant per l'espai tenia quelcom de la veu de Déu, cridant a son sí a la rassa proscrita. Molts guerrers gotlants mossegant la terra dormian son somni etern. Una fletxa més ben dirigida's clavá al pit d'Arnulf y'ls alarbs llensaren un crit de goig: la victòria estava decidida.

Los foners carregaren lo pes de son capdill y seguits per tots los guerrers y l'incansable Xintila que després de aixugarse las llágrimas aixugá la massa de combat tenyida de sanch, se llensaren montanyas endins en busca de repòs pera continuar més tart la lluita titànica.

La nafra d'Arnulf era mortal. Per primera volta després de tants anys dirigí a l'espai un esguart somrient y aquella mirada's creuá ab un'altra en l'infinit y la seva ànima volá darrera sos amors que li somreyan. Desde aquell dia aná minvant lo poder dels alarbs a la Gotlandia.

JORDI DE MONTNEGRE.

Comentarios

Nos ab nos

Han quedat completament confirmats los rumors que corrian d'haver arribat a fusionarse'ls grupos polítics de *La Opinió* y del *Diario de Tarragona*. Aixís ho declará'l primer d'aquests diaris tractant de justificar l'evolució ab quatre frases de aquellas que sembla que volen dir molt y que en realitat no diuen res; però com las inconseqüencias s'han de disfressar d'una manera o altra... passarèm per la *decisió justificada*, fent, emprò, constar que tals disfressas ja no enganyan a ningú: qui més qui menys está enterat de l'objectiu que persegueixen los que tan fàcilment cambian de casaca.

Però... succeeix molts vegadas que'ls que volen passar per hàbils y despreocupats en política, cambiant de partit com se cambia de camisa, acaban per ferse sospitosos de tothom y per no inspirar confiança a ningú.

Es molt possible, casi segur, que als de *La Opinió* los hi passi una cosa aixís; y'ls hi passarà perquè tenen una idea molt equivocada de lo que és la política: ells creuen que lo hàbil és anar dret al bulto, passant per demunt de tot. Aquesta norma l'han seguit sempre y a aquesta classe de política devem l'estat de ruina y molta part de la decadencia de Tarragona.

Avuy las cosas han cambiat bon xich, y cambiarán encara més perquè en contra de la política de personalismes, surgeix la de las ideas, la política d'enderrocar tot lo vell y podrit pera crear quelcom nou que acabi ab los explotadors de la cosa pública, ab los mals administradors de's béns del poble y ab tota l'oligarquia de gent sense conciencia, corruptora de la lley y de las costums del poble.

Avuy, per necessitats de la vida, l'poble s'ha de preoepar de la cosa pública, y com aquesta necessitat li ha fet afinar la vista, tot ho veu y de tot se'n adona. No és possible, donchs, donarli gat per llebra com feyan abans los aixerits de la política...

Y és per això que considerem molt tonta la política de mentidas y des-preocupacions. La gent ja n'està cansada y cal donarli sinceritat y bona dosis de veritat, si's pretén mereixer la consideració y l'apoyo del públich. Es allò que deya en Bismarck: la mellor diplomacia és la diplomacia de la veritat.

Creuem, donchs, que'l nou casament serà tan estèril com los altres y que d'aquí poch temps se convencenràn de que ab los motllos antichs no's vá enlloch y de que per més que cambiïn de postura no portarán gaires capellans a l'enterro.

Notas

Las aurenas vénen, las espigas se fan rossas, las favas treuen cella, los censals plouen, las calors apretan, los estudiants tremolan, fins l'extensió s'aguanta, los pagos creixen y'ls consums nos consumeixen.

Tot, en fi, bõ y dolent, fa la seva via.

Las esperansas, encara que lleugeras, que feren concebir las paraulas d'en Maura, aquestas sí que, per ara, no fan via.

Aquestas sí que no venen... ni vindrán.

La guerra rus-japonesa

Es tan gran la curiositat que ha despertat aquesta guerra, especialment entre'ls que no portem xarrasca, que'ns van surtint una munió de crítics, de táctichs y d'estratègichs de carreró, que fá feredat, curiositat,

que en molts, es casi una vera manomania, que cal confessarho, tant a llegir los partes y al trobar aquells diaris, ja frisem per anar a casa o a cop de posar banderetas als puchuls del temps que empleyarán los japonesos per arribar a Karbin, sino si acceptarán la batalla a Liao-Yang y restarán agafats dins la ratera per lo moviment envoltent dels Generals Kuroki y Oku; de si'ls russos diuen poch temps pendrán l'ofensiva y en quatre dias no quedarà un japonès ni per cap vano, o al contrari, sino japonesos no deixaran refredar la cosa y sens donar temps de que'ls russos se refassin, los reventarán d'una vegada.

Resultant de tot això, que's cada planxa y hi ha cada envainada, de l'alsada d'un campanar. Fins ara, los que se l'han tinguda d'envainar han sigut los russos i y menos mel si noblement confessas son erro, com ho ha fet lo colaborador militar de l'*Heraldo*, que si no, se'n troba algun de tossut, la política no acaba may. Ara, lo que nos preocupa als que creyem ab lo triomf dels japonesos, és l'atach d'Andujer per un destacament de cossachs y a la retaguardia de l'exercit del general Kuroki. Si serà aqueix lo plan de Generalíssim rus de que'ns parlava l'altre dia'l colaborador militar de l'*Heraldo*, de que'ls russos volien atrauer l'exercit japonès cap endins fentli l'honor, com fe'en a Napoleó, de deixarlo avansar?

Com nosaltres no hi entenem en cosas de táctica, preguem a l'illustrat colaborador militar de l'*Heraldo* que nos en fassi dos quartos, y si ho fa y no s'equivoca, per comptes d'anar a Tokio a fer xeflis ab los 500 yanquis de la seva paga, prometem convidarli al primer tech que's celebrará prompte, en commemoració de la primera posta guanyada.

Distingamos: Si'ls japonesos no'ns fan quedar malament, que si ho fan, si tenim també d'envainarnos, los enganyem a dida y no tindrem la patxorra que té encara'l colaborador militar de defensar als que perden, y

en quant als partes d'en Kuroki sostenim que s'ón veritat, puig que fins ara'ls dels russos, tots han sigut capgirats.

Y si això no són versos, ho semblan com tants altres.

UN COLABORADOR PAISÀ.

Quan tot just entrava a la primera de la vida, quan tot semblava somriureli, a l'hermosa edat dels anys, ha mort cristianament a l'igualada, son poble nadiu, lo digne president de l'Associació de Mestres públics de Valls y mestre propietari de Plá de Cabra, nostre ímat amich en Florenci Serra Vidal.

Sempre és dolorós tindre coneixement de la mort d'un sér ab qui nos lligan llassos de noble amistat. Però quan l'amistat és gran, quan aquèsts llassos són tan estrets, tan persistents, tan forts com los que fins fa uns quants dias existian entre en Florenci Serra y jo, trencats avuy per la dalla que tot ho sega, que tot ho divideix, que talla las existencias, que mata las vidas; quan l'amistat té arrels més fondas, més fortes y resistentas que las del parentiu; quan aquesta amistat és tan sublim, tan gran, tan segura que res ha pogut turbarla ni per un moment tan sols, ni disminuirla ni posarla en dubte, quan las probas han correspost sempre no ja sols al dret y a las esperansas, sino també a las exigencias y a las necessitats del moment, sens que per un instant hi hagi lo més lleu inconvenient, ni la més petita sombra entèli la diafanitat de la noblesa en lo procedir y en los afectes, alashoras lo dolor és tan gran com aquestos, es inmens com l'eternitat.

Per això jo, impresionat per la fatal nova, no puch casi coordinar ideas, no puch expressar mon sentiment, no puch escriure pera dedicar un recort a l'amich que fou: sols he greu de tant sentida pèrdua'm fi estigut clamar: ¡Déu l'hagi acullit en son sí!

Florenci Serra, fill de nostre bon volgut company lo Secretari de l'Ajuntament del Vendrell, ha tingut sempre l'estimable y envejada propietat d'ésser lo que se'n diu un carcter. Junts ferem los estudis a Normal de Tarragona, junts presonrem durant dos anys nostres primers serveys en lo Liceo Poliglota de la capital del Principat, d'ahont sortí ell pera fer oposicions, guanyant l'escala que avuy tenia, mentres que

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fabrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un diposit, ahont los clients hi trovaran surtit de lotas las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.
Lo diposit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

mi etzars de la vida, atencions de familia, me retornavan altre volta a ma volguda ciutat; me no per això s'interromperen gens ni mica nostres relacions de vers amichs. Allí hont lo criarem acudia. Se fundà u i periòdich professional que encara avuy veu la llum a Tarragona y ell hi contribuí ab totas sas forsas y ab lo major entusiasme; s'han celebrat actes de trascendencia pel magisteri tarragoní y may podria faltarhi en Serra, bon recort n'és la *conversa* de l'Ateneu, en la que prengué part activissima! Y avuy, malalt com estava, venia a parlar nos de la conveniencia de celebrarné una al seu partit de Valls, plé d'entusiasme y desitjos com lo que més del mellorament de la classe.

Ha sigut sempre un home de sans principis y de molt nobles procedirs; resolt en sas deliberacions, treballador incansable, cumplidor dels seus devers y de sa paraula, respectuós ab tots...

Deixa en lo major desconsol una viuda virtuosa y bona, y un fill, pera que'l plorin, y molts y lleals amichs que senten com desgracia propia l'ocorreguda a la familia Serra del Vendrell.

Descansa en pau, volgut amich! Jo tinch confiansa cega en la justicia divina, y sé que Déu ha d'haver-te concedit la recompensa que mereixias per ta noblesa de sentiments, per ta honradesa, per ta vida sens mácula.

Descansa en pau, que encara quedem aquí fidels amichs pera acompanyar a ta idolatrada familia en lo just do'or que ta mort los ha proporcionat, y pera prestarlos hi tot l'apoyo que bonament poguem en memoria de la bona amistad que'ns professavam.

Descansa en pau!

CARLES VIOLA.

NOVAS

Fá uns días tinguerem ocasió de portar las nostras felicitacions a tota la provincia en ocasió del nomenament del vis-president de la comissió provincial Sr. Freixa.

Per lo ocorregut aquests días passats y que ha donat lloch a que'ls diaris d'aquesta ciutat se'n ocupessin detingudament, ja haurán vist nostres apreciables lectors si'n teniam de rahó. Lo brutal llençament de cinch orfanets, efectuat en las pitjors condicions, esperant fins que hi hagués l'agravament de nocturnitat, puig se'ls despedí al cap-vespre de la Casa de Beneficencia, nos ha donat idea clarissima dels bons desitjos que omplen a dit senyor en bé de la provincia, segons nos feya saber, días atrás, lo desdixat *Diario de Tarragona*.

Pera defensa d'un acte que no té nom, s'han enviat als periòdichs de aquesta localitat tot un protocol de notas y acorts de la Diputació provincial sentant teorías que relatèm en altre lloch. Al nostre setmanari nos han fet lo favor de no envariar-nos cap y de veras que ho agraim.

S'is tracta de combatre l'alcalde de Tarragona, que és a qui sembla que aquestas amoretas van dirigidas, podrian escullir alguna altra forma més adecuada y més digna d'alabansa; no aquest medi tan poch simpátich de fer carambolas ahont per retruch se juga ab la fam, la vida y la desesperació d'unas pobras criaturas quina única falta és haver vingut al món sense fortuna.

Per sòrt encara hi ha a Tarragona bons sentiments y'ls pobrets desvalits trobaren l'aculliment que'ls retirava l'única entitat a la provincia que no tenia dret a negalshi, la Diputació. Felicitèm de tot cor a las personas que efectuaren aitals actes caritatius Srs. Caballé (R.), Marolas, Montañit y Vilallonga.

Es inútil significar que las cosas no poden quedar en la forma que han quedat y que estèm disposats a portar a cap la més rigorosa campa-

nya per fer que no's tornin a reproduir actes de naturalesa tan poch agradosa.

Lo *Diario del Comercio* d'ahir transcriu d'un periòdich de Barcelona lo projecte de l'alcalde de Valladolid pera arribar a la supressió de l'impost de consums y's mostra calorós partidari del projecte.

Preguem a l'apreciable confrare que's fixi ab lo que demana l'alcalde de Valladolid no és més que la completa autonomia economica y que las bases no són altres que las que demanem los catalanistas pera implantar a Catalunya los concerts economicos, que tant y tant podrian ajudar al benestar de la región.

Lo projecte de l'Alcalde de Valladolid nos satisfá en primer lloch per estar inspirat en nostres principis y ademés perquè ha donat lloch a que molts periòdichs l'aplaudeixin, demostrant això últim que quan combaten los concerts economicos o bé ho fan per ignorancia, o lo que és encara pitjor, per l'esperit d'animositat ab que tractan tot lo que procedeix d'iniciativa catalanista.

Tart o aviat, no obstant, las bonas ideas s'imposan y aquesta fè és lo que'ns fa lluitar ab dalita tots quants defendem los salvadors principis catalanistas.

Sembla que aquesta setmana entrant és la destinada a pluja de creus.

Nosaltres ja estèm badant, ab bellas esperansas de que'ns caigui quelcom. Alguns ne coneixem que de bon grat hi carregarian ab alguna, encara que fos aquella tant pesada... la del matrimoni.

Per fi l'Ajuntament ha comprès quin era'l verdader camí en la qüestió de consums y en sa darrera sessió vá pendre diferents acorts, encaminats tots ells a desvaneixer d'una vegada l'atmósfera que'n contra seu s'havia format, posantse decididament al costat del poble, atropellant per una companyia forastera sense escrúpols.

Creuem que si aixís ho hagués fet desde'l principi, s'hauria estalviat molts disgustos y Tarragona no hauria sofert las consecuencias de sas vacilacions y condescendencias.

Després d'acceptar la rebaixa oferta pel Govern, acordá:

Primer. Fer constar en acta que en la qüestió de consums l'Ajuntament está al costat de Tarragona d'una manera absoluta, sense regatejos ni distincions.

Segon. Pregar a l'Arrendataria que rebaxi'l cupo en la mateixa cantitat en que ho fassi l'Ajuntament, qui senyalara las especies que hagin d'ésser objecte de bonificació, fins el limit que la Corporació municipal fixará.

Tercer. Protestar devant de las Autoritats de la forma y dels procediments empleats per l'Arrendataria en la recaudació de consums.

Quart. Visitar al Sr. Gobernador pera donarli coneixement dels anteriors acorts.

Acabada la sessió, l'Ajuntament presidit pel Sr. Alcalde, passá al Govern civil pera comunicar a la primera autoritat de la provincial's acorts presos en la qüestió de consums.

No dubtèm que l'Ajuntament continuará ab fermesa'l camí comensat, posantse decididament enfront d'una empresa que, no tan sols nos explota sino que ab sa conducta está atiant tota mena de passions pera produir entre nosaltres discórdias y discusions pera mellor aprofitar las ventajitas y ganancias d'un negoci que per ésser tal, ha d'extenuar totas las forsas de nostra empobrida ciutat.

Ha sigut objecte de totas las conversacions aquesta setmana passada un suposat *horrendo* martiri que'l periòdich *menja capellans* d'aquesta ciutat *La Justicia* va explicar ab una sèrie de detalls interessantissims. Se tractava d'una *joven muger* de 4 anys y mitj que volia fugir de la casa y no la deixavan.

Se coneix que per *La Justicia* això que'n diuen *menors* no deu existir y una noya de *veinte* *abril* deu ja re-

sultar per ella una avia venerable o bé una sogra d'aquellas del morro fort. Ay, *Justicia, donde estás?*

Si al menys després de veurer la planxa fenomenal que havia fet s'hagués agafat fort al cable que li havian tirat, hauria quedat bé devant de Déu y dels homes; però, no senyors, recordantse de que son director és aragonés, ha volgut ésser tossuda y treze són treze. Ha sostingut de totas passadas que la seva versió era la única exacta y veritable y la *joven muger* de 4 anys y mitj ha tingut de quedar martiritzada *por los siglos de los siglos. Amén.*

Sòrt que'l bon sentit encara no ha fugit de Tarragona y ja poden estar tranquilas las Religiosas de Jesús-Maria, que encara que algún altre día's posi a plorar alguna criatureta no és probable que s'hi tornin a presentar las parellas de municipals a l'objecte d'intervievar las nenas ploraneras.

Lo passat dijous tingué lloch a l'Ateneu una importantíssima reunió pública convocada per una comissió d'industrials que presidia nostre bon amich D. Joseph Martínez.

Se tractá la qüestió de consums fentse atinadas observacions per part de tots los oradors, acordantse treballar prop de l'Ajuntament la rebaixa del cupo y facultantse a una comissió que's nomená pera proposar l'adopció de las midas que cregués convenientes fins a lograr lo que és desitj de tothom.

L'esmentat acte ha produit lo seu efecte, com se pot veure pels acorts presos per l'Ajuntament, ademés de que la comissió designada está fent treballs verament patriòtics.

—Neurastenias.—**Neurastodeno Sugrañes.**

Dos dignes obrers se presentaren en nostra Redacció assegurantnos que'l dijous passat, a las sis de la tarde, en lo Fielat del Pont, ocorregué'l següent fet:

Lo carro núm. 40, de Tivisa, manat per Francisco Painé, portava un carrech de sachos d'avellanans. Los burots agafaren las burxas y tan de valent burxaren, que'ls sachos quedaren fets malbé. Lo carreter se queixá del perjudici que li causavan puig la casa compradora li rebaxaria una peseta per cada sach inservible... Devant de tan justa rahó, se'ns diu que'ls burots bofetejaren de mala manera al pobre carreter.

Esperem que'l Sr. Gobernador s'informará de tot això y cridarà a l'ordre a l'Arrendataria, perquè no sols és indigne lo que passa sino que resulta monstruós lo que's tolera.

L'èxit dels examens celebrats en l'Ateneu de la Classe Obrera són una excelent prova de que tant lo Profesorat com la Junta de Govern de dit centre están vivament interessats en conreuar la llevor de nostre desitjada mellora en lo que afecta a l'ordre intelectual.

Lo desprendiment y abnegació que en profit de las classes menesterosas ha provat fins avuy tenir l'Ateneu, sols pot concebirse presenciant los examens hábilment portats a cap ab la pericia y exquisit tacte de la comissió d'ensenyansa, assessorada convenientment per personas peritas que essent de fóra la casa los hi han prestat son valios concurs.

Nosaltres nos complauem en fer públich lo brillant resultat obtingut y enviar de pas nostra més coral enhorabona a la Directiva y al professorat, assegurantlos hi que de continuar pel camí emprés no ha de mancarli l'apoyo de tots los bons tarragonins, ben merecut per cert, pera continuar lo foment de tan delicada com trascendental missió d'educar y instruir al jovent de nostra estimada ciutat.

Los propietaris d'aigua están molt queixosos perquè tot sovint se troban que no'n reben ni una gota degut a la facilitat ab que's reventan las tuberías.

Y que no's digui ara que las que's reventan són las que vá fer posar

Castellet, perquè lo mateix que aquelles se veu que són dolentas las que últimament ha fet posar l'Ajuntament, donchs en pochos días se n'han reventat en carrers dels darrerament canalisats.

Es indubtable que a l'Ajuntament li convé que quan més aviat estiga tota la població canalizada, perquè un cop tothom hagi empalmat puga fer us del plom de las tuberías particulars, ab qual venda tindria un benefici ben important; però, ab la forma que avuy se serveix als tene-dors d'aigua que han empalmat, fa molt poch goig als que encara ho han de fer y será dificultós lo poguer convèncels.

Y ara que parlèm de cosas d'aigua bó será que fem avinent lo sorpresos que quejarem l'altre día al veure com adovavan una tubería a la rambla de Sant Joan, enfront del café del Centre. Aquell trós de canó reventat, que talmant semblava de llauna; passava per entre mitj de la clavaguera y no's comprèn com allí hont la tubería té que atravesar una clavaguera no's prengui la precaució d'empalmarhi un trós de canó de ferro pera aixís fer impossible que's reventin en llochs ahont l'aigua bona pot barrejar-se ab las corrompudas.

Ab tan pocas precaucions se comprèn que devegadas tinguem algún cas de tifus o otras enfermetats de ventrell, y per lo tant, és precis que l'Ajuntament se'n preocupi d'aquestas cosas y que tinga present que abans d'esmersar temps en qüestions de nomenament d'empleats y otras petitesse per l'istil, cal que fassi atenció en las cosas d'higiene.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camisería de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Havent mort **D. Pere Aragón**, Optich que desde molts anys venia dedicantse en aquest negoci, la **Viuda y Fills** de dit Sr. participan a sa nombrosa clientela que seguirán servintlos com fins ara.

Comte de Rius 10, 2.º 2.º

Aquesta setmana s'ha posat a la práctica l'anunciada combinació de trens que, com succeeix en tota mena de reformas, és objecte de críticas y alabansas segons las ventajitas o inconvenients que portan als viatgers, perjudicant als uns, beneficiant als altres.

Lo que és de notar, y dona lloch a sèrias reflexions, és que la lluita latent a Espanya (llegim Catalunya) entre la gent que mira cap al Nort y'ls altres que están empenyats en tindrre sempre la vista fixa cap al país de las *chumberas*, se vá estenen per arreu a l'estil de las tacas filoxéricas. Ara li ha tocat lo torn a las empresas de ferro-carrils, entre la companyia de M. Z. A. xarxa catalana, quina bandera d'avens y reformas tant alta porta l'enginyer senyor Maristany y la companyia del Nort, *prototipo* del centralista més recalitrant.

Anunciada ja la combinació oficial, lo tren de París a Cartagena, de quina inauguració se vé parlant fa temps y que ha de vindrer a ésser lo camí més rápit y segur per anar a Algeria, portant a Espanya ingresos molt importants, s'havia d'establir lo primer de Maig fins a Valencia. Donchs, pretextant una sèrie d'inconvenients que aquí no vè'l cas d'enumerar la centralista companyia del Nort ha posat lo seu veto. *Non possumus* ha dit; devant d'això, tothom ha inclinat humilment sa testa, esperant.... lo que may donarà de grat aquella gent.

Y ara que parlèm de la Companyia del Nort hem de fer remarcar que'l seti ahont está colocat lo tren correu no és punt apropiat pera pujador. Las senyoras especialment tenen que portar a cap veraders exercicis gimnásticos pera pujar al cotxe. Això estarà bé per un día, però per convertirlo en punt ordinari de parada está molt malament.

Es d'esperar que la Companyia atenderá las nostras indicacions que no poden estar més en son lloch.

Los mingitoris de l'Esplanada sembla que s'hagin construït apropiat pera que ningú hi vagi. L'instalació aquática está feta ab tant mala sombra que fins priva d'entrarhi, puig l'aigua cau a tot arreu menys allí ahont tindria de caurer y ho mulla tot menys lo que hauria de mullar.

Preguem al senyor batlle que dongui ordres pera procedir a un arreglo veritat.

—Pernils gallegos Sobressadas de Mallorca. Sixto Villalba, San Miquel, 23.

Cansat de probar específichs sense cap resultat. L'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LA ACTIVA

Servey diari d'encàrrechs de Tarragona a Barcelona y viceversa

DE **BOXÓ Y FORCADA**

Direcció Central a Tarragona: Carrer de l'Unió, 7 (fins las 4 de la matinata) y carrer de la Nau, 9, fuster. A Barcelona: Portaferrisa, 23, porteria y carrer d'Urgell, 25, baixos.

Cervesa

de primera calitat, se serveix á preus reduhits en l'acreditat establiment

LA BATERIA

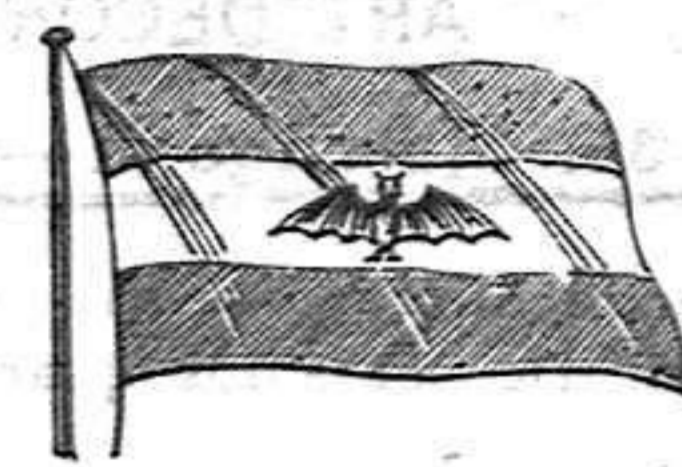
Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totas classes, marcas de primera y preus economicos.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marin, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.
Sortirà d'aquest port lo día 19 de Maig lo vapor **Cabo S. Antonio**, son capitá don Joan Ibarra, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.
Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.



Companyia Valenciana de Navegació

Linia regular de grans y rápits vapors

ENTRE **Espanya, França é Italia**

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabanà y Deni

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana esca-la quinzenal a **Liorna**.

Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Viatges extraordinaris a **Marsella y Niza**.

S'admet passatge y càrrega a nolits reduits. S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nàpols, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: **D. Román Musolas**

Carrer d'Apodaca, 33-Tarragona-Teléfono, núm. 34

Pastillas Morelló

Obran per inhalació dels agents antiséptichs, anti-catarrals y anti-asmáticos que's desprenen mentres van desicente per la boca. Curan la **TOS, REFREDDATS, BRONQUITIS, AUFECHE, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS**, etc., etc.
Farmacia de l'autor, Porta de l'Angel, 21 y 23 Barcelona

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	Don Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	Don Pere Company y Molins
Administrador general.....	Don Bonifaci López Muñoz
Idem idem suplent.....	Don Pere Rius y Fàbregas
Vocals.....	Don Joan Rovira y Palau
	Don Vicens Piera y Brils
	Don Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	Don Felip Durán y Piqué
	Don Vicens Aldrofeu y Prats
Gerent.....	Don Edelmir Borrás y Lozano
Secretari general.....	Don August Vidal y Parera
Inspector general.....	Don Lluís Massó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

Delegat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando

TALLERS d'Arts Sumptuarias

FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cal y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonnet, Catedràtics de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlló físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas dèbils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabets, tos, catarros, tisis, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

ACADEMIA CAPRÓ
DIBUIX-PINTURA
ART DECORATIV
Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe para noys: De set a dos quarts de nou del matí.

Classe para senyoretas.—De dos quarts de duas a las tres de la tarde.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantísim ho, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.

Además, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo los podrian fer melló, apropòsit per regalós; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions

DE

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de **L'Avenç** y a la **Ilustració Catalana**
Ilustración Artística, **La Moda Elegante ilustrada**,
Album Salon, **Salon de la Moda**
Ilustración Española y Americana, **La Última Moda**.
 y a tota classe de **Ilustracions, Periódichs y Revistas** francesas, inglesas y alemanas.

La Confiansa

Establiment de queviures y dolços de

FRANCESCH BOVE

Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

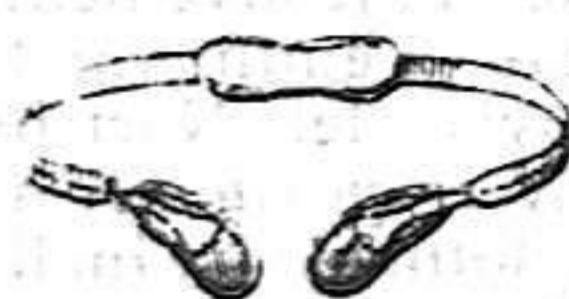
TARRAGONA

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

ST. AGUSTI, NÚM. 21. PIS SEGÓN, TARRAGONA
 Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.
 Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.
 Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.
 Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.



Gran fábrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCAIS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trencaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los preus reduits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.—TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.
 Despullas, tercerilla, etc., grans lle-gums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Núñez, 16, 2.^a—TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 ptas.
 Fora..... 1'50 »
 Extranger..... 2'00 »
 Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduits

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca
 TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

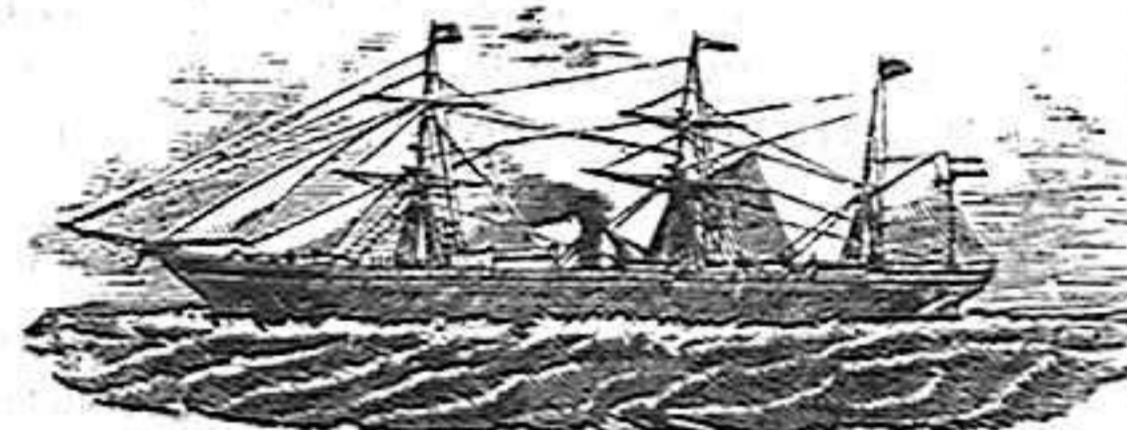
CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals

TARRAGONA



Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 de Maig sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, pera Habana y Veracruz. Admet passatje y càrrega pera Costalirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Maig sortirà de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Juny sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Montevideo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatje y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 21 de Maig sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor **Alicante**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapur y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental de Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Juny sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **Catalunya**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Maig sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Maig sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y alues ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dillúns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigirse a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

OVINO

L'ESPERANSA GIOI

Lo mellor reconstituyent era combatre ab éxit totas las malalties nerviosas.

DE VENDA

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, BARCELONA

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y s vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'engros importants descomptes. Farmacia y laborant de A. Serra.—Reus. A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demana AIGUA NAF SERRA